https://doi.org/10.65295/SZF.2026.2-6

UGRÓSDY MÁRTON[1]

A választás következménye Magyarország geopolitikai helyzetére – Menekülés a „különlegesség szigetéről”

How Hungarian foreign policy might change post-election: an escape from the Island of Difference

Absztrakt

Magyarország 2010–2026 között egy alapvetően nemzeti gazdasági célú külpolitikát hajtott végre. Bár ellenfelei gyakran „kalmárdiplomáciának” nevezték, a magyar külpolitikai stratégia valójában őszintén kimondta azt, amit a legtöbb ország csak csendben vall be magának: külpolitikáját is a nemzetgazdasági érdek szolgálatába állítja. Ezt a stratégiát láthattuk a működőtőke-bevonzás politikájában, míg a stratégiai iparágakban való hazai tulajdonszerzés politikai célja szükségképpen ütközőpályára helyezte a magyar kormányt európai partnereivel. Magyarország Orbán Viktor miniszterelnöksége alatt világszerte ismert volt világfelfogásáról, különutasságáról és a legtöbb európai vezető által ismételgetett konvencionális bölcsességek elutasításáról, amely számos Európán kívül országban versenyelőnyt biztosított hazánk számára, például az FDI-projektek megszerzése terén. Ugyanakkor a 2026 áprilisában megválasztott új kormány az első hónapok tapasztalata szerint a különlegesség helyett az átlagosság útját választja, amely egy békésebb és nyugodtabb európai, ellenben kevésbé ambiciózus globális szerepet jelöl ki az új magyar külpolitika számára.

Kulcsszavak: Magyarország, Európai Unió, külügyi stratégia, konnektivitás, Globális Dél

Abstract

Hungary’s foreign policy was based on straightforward economic interests. Even though its opponents have often labeled it too much trade-oriented, in reality Hungarian foreign policy strategy openly stated what everybody was doing all the time: its foreign policy objectives should always serve its economic goals. This feature was highly visible in Hungary’s effort to attract foreign direct investment, and in promoting national ownership in various strategic sectors, including banking, telecommunications and strategic infrastructure. These goals have pitted the Hungarian government against its European allies, whose

1 Külpolitikai elemző, a *Gócpont* Substack és YouTube-csatorna alapító házigazdája, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem munkatársa.

corporations were the victims of the Hungarian attempts to re-establish national sovereignty over key parts of the national economy. During the leadership of Viktor Orbán, Hungary was well-known for its own worldview, its contrarian approach to European affairs, including foreign policy, and the rejection of the conventional wisdoms most European leaders were echoing all the time - putting Hungarian diplomacy ahead of the pack when it came to opening doors and attracting foreign investment outside of the EU. However, with the election of a new government in April 2026, instead of the Island of Difference, the Island of Conformity approach will shape Hungarian foreign policy. This will provide for an easier and less turbulent European relationship, but will completely reposition Hungary in the eyes of the Global South.

Keywords: Hungary, European Union, foreign policy strategy, connectivity, Global South

A geopolitikai tér változása

A kisállamok mozgásterét alapvetően meghatározza az a folyamat, amelyet Békés Márton világrendszerváltásnak nevezett el.[2] A régi, liberális, szabályalapú nemzetközi rend illúziója mára végérvényesen összeomlott, a háború újra a nyugati államok érdekérvényesítésének elfogadott eszköze lett, és a hatalmi érdekek vasöklét már semmilyen szaténkesztyű nem fedi el. A külpolitika nyíltabb és őszintébb lett, legalábbis azok számára, akik nem a fősodratú sajtóból tájékozódnak a világ dolgait illetően.[3]

Az országok többsége számára valamilyen szabályalapú rend alapvetően a stabilitás ígéretét hordozza magában. Az intézményi közgazdaságtanból tudjuk: az intézmények csökkentik a tranzakciók költségeit,[4] és azon államok számára, amelyek nem rendelkeznek megfelelő méretű haderővel vagy más érdekérvényesítő képességgel, egy szabályokon alapuló rend sokkal inkább preferáltabb, mint az erő jogán szerveződő rend, amelyben a nagyhatalmak kényük-kedvük szerint érvényesíthetik az érdekeiket a kisebbek rovására. A bipoláris rend valamennyire biztosította ezt a stabilitást: csupán a két szuperhatalom érdekszféráinak határvidékén voltak konfliktusok, miközben a magterületek az elrettentés árnyékában, de stabilan létezhettek és fejlődhet-

2 Békés 2022.
3 Ugrósdy 2024.
4 North 1990.

tek. A bipoláris rend összeomlása után a Pax Americana harminc éve során pedig a liberális internacionalizmus elvei szerint szerveződő globalizáció, illetve a Bretton Woods-i rendszerből kinövő globális intézményrendszer biztosította azokat a kiszámítható feltételeket, amelyek az országok többsége számára lehetővé tette a korábban példátlan mértékű gazdasági fejlődést.

A vitathatatlan amerikai vezető szerep korszaka azonban mára véget ért, külső és belső okok miatt is. A külső okok között a kihívók, így elsősorban Kína gazdasági erejének növekedését, valamint az amerikai szövetségesek (így kiemelten Európa) relatív gyengülését kell megemlíteni. Miközben a második világháború után, amikor a mai világrend alapjai létrejöttek, az Egyesült Államok a világ GDP-jének 50, míg a háború miatt romokban heverő Európa még mindig mintegy 30 százalékát adta, addig 2026-ban ugyanez a szám az USA esetében 25 százalék (vásárlóerő-paritáson számolva viszont már csak 14[!]), míg Európa esetében szintén 25 százalék (PPP-ben számítva 20 százalék).[5] A belső okok között elsősorban az amerikai dezindusztrializáció, a hagyományos amerikai álom szertefoszlása miatt létrejött belső frusztráció, a társadalmi egyenlőtlenségek, valamint a (pénzügyi) szolgáltatásokra alapuló gazdaság negatív mellékhatásai érdemelnek említést, amelyek együttesen vezettek Donald Trump és az establishment-ellenes politikai erők 2016-os, majd 2024-es választási győzelméhez.

A gazdasági és az ebből fakadó katonai erő relatív hanyatlása mellett legalább ennyire fontos szerepet játszik a Nyugat morális vezető szerepének megsemmisülése is. A nyugati politikai irodalomban Machiavelli, míg az újabb kínai elméletek között Jen Hszüe-tung[6] ír arról, mennyire fontos az igazságos és kiszámítható vezetés egy bizonytalanságokkal teli világban. *A fejedelmet*[7] most nem is idézném részletesen, azonban Jen állítása, amelyből Kína növekvő nemzetközi szerepét vezeti le, mindenképpen említést érdemel.

Jen könyvében[8] amellett érvel, hogy a realizmus rosszul teszi, amikor nem veszi figyelembe a moralitás jelentőségét a nemzetközi kapcsola-

5 Világbank: *World Bank Open Data*.
6 Yan 2019.
7 Machiavelli 2020.
8 Yan 2019.

tokban. Igenis számít, hogy a világ vezető ereje, de az egyes államok is mennyire tiszteletre méltók és megbízhatók. Az egyes államok a nemzetközi térben azonban nem egyenlőek: a nemzetek képessége függ az erejüktől, de a befolyásuktól is. A politikai vezető szerep exponenciálisan tudja növelni és csökkenteni az ország erejét: ha egy országban hisznek a többiek, mert például megbízható és szavahihető, akkor a nemzetközi erejét radikálisan tudja növelni, ha azonban visszaél a vezető szerepével, akkor legyen bármilyen erős is, az adott országra a többiek nem fognak vezető hatalomként tekinteni. Az erő a nyers erőszakon, míg a tekintély a többiek bizalmán alapul. Mind a kettő az uralom eszköze, de a másodiknál a vezettek beleegyezése önkéntes, ezért ez a típusú vezetés szükségképpen könnyebben fenntartható, mint az erővel kikényszerített hűség.

Az egyes államok vezetői stílusát Jen szerint a nemzetközi térben négy fő kategóriával lehet leírni. Ezek a humánus tekintély, a hegemónia, az anokrácia és a zsarnokság.[9] A megváltozó nemzetközi környezetben a felemelkedő államok számos stratégiát követhetnek, de mivel mindig ők a relatíve gyengébb fél, elsősorban olyan megoldásokat keresnek, amelyek nem agresszívek, és nem vonják magukra a domináns hatalom haragját. A valóságban persze a vezetési stílusok nem ilyen tiszták: rendszerint két típus keveredését látjuk a valódi döntéshozatalban. A globalizáció korában, amikor (szinte) minden információ hozzáférhető, még mindig a humánus tekintély tűnik a legjobb és leginkább elfogadott vezetési formának, ezt tudja az ENSZ legtöbb tagja elfogadni. Ez a megközelítés azonban szükségessé teszi, hogy az ezt hirdető állam konzisztensen lépjen fel otthon és külföldön is.

Az Egyesült Államok és Európa pontosan ezen a morális vizsgán bukott el az elmúlt években. Az ukrajnai, a gázai, majd az iráni háborúk ugyanis kikezdték az összes olyan „értéket", amelyet a Nyugat nemcsak magáénak tartott, hanem fennen hirdetett a Szovjetunió összeomlása óta eltelt 35 évben.[10] Minden szemlélő számára nyilvánvalóvá vált az a kettős mérce, amelyet addig a liberális univerzalizmus el tudott fedni, és mindenki a saját szemével láthatta, hogy a fehér és nem fehér emberek életének értéke nem egyenlő. Ez a felismerés erősítette meg

9 Uo. 25–53.
10 Ugrósdy 2025a.

a Globális Dél alternatív világmagyarázatát, kezdte ki azokat a nyugati értékeket, amelyeket korábban az európai és amerikai gondolkodók igyekeztek univerzálisnak beállítani, és tették világossá azt, amit Orwell frappánsan így írt le: „Minden állat egyenlő, de egyes állatok egyenlőbbek a többinél".[11]

A nagyhatalmi politizálással természetesen semmi gond nincsen: a nemzetközi kapcsolatok tudománya alapvetően arról szól, hogyan kell elfedni az erő nyers valóságát úgy, hogy a vezetettek is egyetértsenek a fennálló renddel, és ne csak ne akarják aláásni, hanem inkább lelkesen támogassák azt. De pontosan ezért volt ennyire korrozív a Nyugat morális helyzetének fent leírt megsemmisülése, ugyanis ezzel épp azok rombolták le a nemzetközi rend gondosan megrendezett, de elképzelt világát, akik felépítették azt. Innentől minden olyan érv, amely a nemzetközi vagy nyugati értékekre mint megtámadhatatlan axiómákra hivatkozik, nevetségessé válik a nem nyugati partnerek körében. Ezt látjuk akkor, amikor alulfogadják az Európai Unió vezetőit Kínában,[12] és ezt látjuk akkor is, amikor a sokkal kisebb gazdasági erővel rendelkező Brazília elnöke küldi haza a fegyverekért kilincselő német kancellárt.[13] A nyugati különlegesség korának vége: ahogyan egy vezető szingapúri diplomata fogalmazott e sorok szerzőjének 2025 második felében: a nyugati vezetésű unipoláris világ amúgy is csak egy alig 35 éves történelmi aberráció volt.

Ebben a változó világrendben kellene helyt állnia annak az európai elitnek, amely az elmúlt négy évben, az ukrajnai háború kezdete óta még inkább elszakadt a valóságtól, mint az azt megelőző két és fél évtizedben.[14] A nyugati politikusokat csak a globális elitnek való megfelelés vezérli, saját választóikkal, ha lehet, inkább nem is foglalkoznak. Jól látható ez az Európai Bizottság, de különösen a kül- és biztonságpolitikai főképviselő Ukrajna-mániáján, ami a Globális Dél országaiban felmérhetetlen károkat okoz az európai érdekérvényesítésben. A világ legnagyobb részét ugyanis nem Ukrajna, hanem a saját fejlődésük, biz-

11 Ugrósdy 2025b.
12 Chen–Chen 2025.
13 Reuters 2023.
14 Gócpont 2026a.

tonságuk és élelmiszerbiztonságuk érdekli, és nem két szláv nép belháborúja.

Az uniós válasz erre a közönyre azonban nem az önreflexió, hanem a hangerő további növelése. Igaz, az uniós diplomácia mára inkább csak a „jóemberkedés", és nem annyira a diplomácia követelményeit tartja szem előtt, menetrend szerinti ütemességgel kiadva az újabb és újabb nyilatkozat és tweeteket az akutális orosz légitámadás vagy éppen a szankciók meghosszabbításáról szóló döntés előtt. A harctéri valóságra és a világ menetére ezek a nyilatkozatok ugyan kevés hatással vannak, de az üzenetek célközönsége amúgy sem a nagyvilág, hanem az a kommunikációs buborék, amelyben az uniós elitek töltik mindennapjaikat.

Európa stratégiai gondolkodása a mai napig az USA-hoz van kötve: amikor az európai progresszívek által kevésbé szeretett, republikánus elnökök vannak hatalmon, akkor hirtelen megnő az igény az európai stratégiai autonómiára, míg a jobban szeretett demokrata elnökök idején az európai elit is a transzatlanti egység fontosságát hangsúlyozza. Bár 1991, a Szovjetunió szétesése után Európa valóban élvezhette a békéből fakadó előnyöket, az ukrajnai háború 2022-es eszkalációja miatt ma megint dogmának számít brüsszeli körökben, hogy Európa védelme Amerika nélkül nem lehetséges. Többek között ez az oka annak is, hogy a háborúpárti Hajlandók Koalíciója szinte azonnal létrejött, miután Trump elnök a minimális jelét mutatta annak, hogy lezárná az ukrajnai háborút: valójában az európai politikai vezetők többsége ma is minden erejével azon van, hogy az USA-t benn tartsa az ukrajnai háborúban, ezzel is biztosítva az amerikai védelmet Európa számára. Az Ukrajnának folyósított európai segélyek, amelyek egyre nagyobb része amerikai hadiipari megrendelésekre megy el, szintén ezt a célt szolgálják.

Az uniós külpolitika egyik kulcskérdése, hogy van-e egységes európai álláspont. A Bizottság véleménye erről az, hogy ha nincsen szolidaritás, akkor azt ki kell kényszeríteni, akár az egyhangúság elvének eltörlésével is. Az Unió hangjának azonban nem a hangerő, hanem a tartalom adna súlyt, és ahogyan azt most is láthatjuk, tartalmi oldalon szinte alig van valami mondanivalója Brüsszelnek, amire a világ amúgy kíváncsi lenne. Cserébe a tagállamokat folyamatosan nyomás alá kell helyezni, és sorba kell állítani annak érdekében, hogy az n+1 számú,

Oroszországot elítélő nyilatkozatot ki lehessen adni, noha ennek hatása a háború végkimenetelére valójában elenyésző.

Az új magyar kormánynak ebben a környezetben kellene kiállni a magyar érdekekért. Egy olyan környezetben, ahol az uralkodó, de tévúton lévő elit úgy érzi, végre eljött az idő a renitensekkel való leszámolásra. Amikor azért kell példát statuálni, hogy az elmúlt évek magyar ellenállása eszébe se jusson többé egyetlen uniós kormánynak sem, és semmi se állhasson a fejlődés elkerülhetetlen útjába. Ez az irány azonban csak újabb kudarcokhoz fog vezetni, és semmiképpen sem fogja feloldani azokat a strukturális problémákat, amelyek az ukrajnai háborúhoz vezettek.

Ahhoz, hogy az önsorsontó uniós iránnyal szembe lehessen szállni, elsősorban tagállami szuverenitásra, leleményességre és egyenes gerincre van szükség. Az előző magyar kormány minden politikai tőkéjét feltette arra, hogy megelőzze az Európai Unió politikai és gazdasági összeomlását, és ellentartson az egyre erősebb föderalizációs törekvéseknek, az EU alapító atyái által is alapvetőnek tartott Nemzetek Európája modell mentén, de veszített. Ezzel szabad út nyílt a föderalisták előtt, akik immár saját képükre formálhatják az európai integrációt.

Közép-Európai hangsúlyeltolódások

Miközben az uniós központ részéről az elvárás most már az egyértelmű és feltétlen igazodás a közös irányvonalakhoz, addig a hagyományos közép-európai hatalmi viszonyok is megváltoznak. Ebben a térség két legnagyobb országa, Lengyelország és Románia játszik kulcsszerepet, amelyek egyszerre szeretnének Brüsszel és Washington leghűségesebb szövetségesének látszani, miközben a Brüsszel–Washington-feszültségek egyre erősebbek.

Lengyelország – valóban példátlan – gazdasági növekedésének, valamint az orosz–ukrán háború ügyében elfoglalt álláspontjának köszönhetően egyértelműen az EU keleti felének szószólója lett.[15] Az ország, amely az elmúlt harminc évben a folyamatos orosz veszéllyel riogatott, 2022 februárja után most vindikálva érzi magát, és egyetlen lehetősé-

15 Gócpont 2026b.

get sem mulaszt el, hogy igazát a „bűnös" németek orra alá dörgölje. Varsó ma nyugat és dél helyett északra tekint: a svéd és finn NATO-tagság után a skandináv országokat látja természetes szövetségesének az oroszokkal szembeni elrettentés, és az EU hatalmi geometriájának átrendezése kapcsán is. Varsó álma, hogy Berlinnel és Párizzsal együtt ülhessen a nagyok asztalánál, ítéletet mondva a kisebb tagállamokról, saját nemzeti érdekeinek megfelelően. Ehhez viszont sokkal inkább egy lengyel vezetésű északi-balti együttműködésre, mintsem egy megerősödött V4-re van szükség. Ráadásul ha az EU védelmi dimenziója legalábbis a narratív térben hosszabb távon is megerősödik, és az orosz veszéllyel való fenyegetés továbbra is „jolly joker" lesz a napirendalkotásban, akkor Varsó sokkal többet remélhet a katonailag amúgy is felkészültebb norvég–svéd–finn vonaltól, mint az amúgy is oroszbarátabbnak tartott, kevésbé militarista közép-európai partnerektől.

A mindenkori lengyel vezetés álmai azonban egyelőre csak álmok maradnak. Varsó gazdasági növekedése nagyrészt a rohamosan növekvő eladósodottságnak és az uniós pénzek beáramlásának köszönhető, miközben a varsói kormány az Európai Unió második legnagyobb költségvetési deficitjével működteti az államháztartást. Eközben Donald Tusk kabinetjének nemcsak az ukrán menekültekre és az előző, Jog és Igazságosság-kormánytól örökölt családtámogatásokra, hanem az infrastruktúrára, az energiaszektorra és a térség legnagyobb katonai modernizációs programjára is költenie kell – nem csoda, hogy a Tusk-kormány a gyors eladósodás útjára lépett. Igazi nagyhatalom nincsen lakosság nélkül, de Lengyelország demográfiája csak egyre romlott az elmúlt évek során. A beáramló ukrán menekültek ugyan enyhítették a válságot, de a lengyelek termékenységi rátája 2024-ben már csak 1,14 volt,[16] ami néhány évtizeden belül komoly demográfiai problémákat vetít előre. Donald Tusk kormányát egyelőre az európai közbeszéd élén tartja az, hogy az orosz támadás ügyében igazuk lett, de minden más strukturális tényező a lengyel nagyhatalmiság vágya ellen szól.

Románia legalábbis a narratív térben a lengyelekhez hasonló ambíciókkal rendelkezik, azonban jobb esetben is fele akkora lakossággal és a lengyeleket meg sem közelítő politikai stabilitással próbál meg feltűnni az EU és a NATO keleti szárnyán, a román külpolitikai hagyo-

16 Eurostat 2026.

mánynak megfelelően a legmegbízhatóbb szövetséges képére aspirálva. Bukarest számára a problémák pedig egyre csak sokasodnak: rendszeresek a kormányválságok,[17] a radikális pártokat már csak alkotmányos trükközéssel, adott esetben pedig a választási eredmények megsemmisítésével sikerül távol tartani a kormányrúdtól,[18] miközben a költségvetési deficit úgy is Európa-rekorder,[19] hogy az ország jó ideje ismét az IMF gyámsága alatt áll. Egy ilyen politikai és gazdasági környezetben kellene a fősodratú román politikai és biztonsági elitnek egy megbízható, kiszámítható szövetséges képét sugároznia magáról, úgy Brüsszel, mint Washington felé. Lehetetlen küldetés ez, a mostani román politikai elitnél felkészültebb politikusoknak sem lenne könnyű eleget tenni ennek a kihívásnak. Mivel Románia még annyira sem szuverén ország, mint a Donald Tusk vezette Lengyelország, ezért valójában a két legnagyobb lélekszámú közép-európai ország számára nem maradt más, mint a háborúpárti brüsszeli és a neoliberális IMF-es elitnek való feltétlen megfelelés.

Közép-Európa többi országa, elsősorban a csehek és a szlovákok egy ilyen szétcsúszó regionális környezetben kellene, hogy megőrizzék saját szuverenitásukat. Mind a két ország – ahogyan egész Közép-Európa – erősen függ a német gazdaságtól, és így a német politikai elittől is. Ráadásul a csehek és a szlovákok is hajlamosak saját érdekeiknek megfelelően kiegyezni az éppen aktuális legerősebb hatalommal, ami a szuverenista tábor számára nem a legjobb előjel. Természetesen néha előfordul, hogy patrióta politikusok kerülnek vezető pozíciókba ezekben a fővárosokban, de dolguk így sem könnyű: a merénylettől kezdve a bírósági nyomásgyakorlásig számos eszközzel próbálták már félreállítani a csehek és szlovákok nemzeti érdeket követő vezetőit az elmúlt években. Komoly ellenállásra Prága és Pozsony részéről csak akkor lehet számítani, ha Budapest vagy Varsó, de ideálisan a két „nyakas" főváros együtt szervezi meg Brüsszel ellenzékét. Budapest és Varsó azonban most Brüsszel szövetségese, így a V4 két „középső" tagja várhatóan ismét meghajol majd a nagyobb erők előtt.

17 Henley–Popoviciu 2026.
18 Kirby–Thorpe 2024.
19 Emerging Europe 2026.

A fenti dinamikát felerősíti a közép-európai együttműködés egyre erősebb biztonságiasítása. Ennek fő oka természetesen a vélt vagy valós orosz veszély, ami egyértelműen dominálja az északkeleti EU-tagállamok által diktált napirendet nemcsak a térségben, hanem az egész EU-n belül is.[20] Kérdés, hogy egy ilyen kiélezettnek beállított helyzetben, ahol az EU/NATO keleti szárnyának biztonsága szinte az egyetlen kérdés, amelyről a régiós országok vezetői érdemben egyeztetnek, a hagyományos közép-európai együttműködési témák, például az infrastruktúra (igaz, ez részben kettős felhasználású jószág), a gazdasági együttműködés vagy az emberek közötti kapcsolatok mekkora figyelemre számíthatnak.

Ha egy, a közép-európai térségre nagy hatással bíró váratlan eseményt kellene meghatározni, amely a magyar kormány mozgástérét is meghatározhatja, akkor az a patrióta kisantant létrejötte lenne. Szlovákiában, Csehországban, részben Szerbiában már most is a Patrióták Európáért európai parlamenti frakcióhoz közel álló kormányok vannak hatalmon. Romániában pedig e sorok írásakor komoly esély mutatkozik arra, hogy a permanens kormányválságot a román köztársasági elnök nem tudja feloldani, és új választások kiírására kényszerül. Ebben az esetben pedig nem kizárható, hogy a Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) és annak vezetője, George Simion meghatározó pozícióba kerül egy új kabinetben (már az előző, Ilie Bolojan vezette kormányt is az ő szavazataikkal sikerült megbuktatni). Bár az AUR európai szinten az Európai Konzervatívok és Reformisták (ECR) pártszövetség tagja, ideológiájában sokkal közelebb áll a közép-európai nacionalista-soviniszta hagyományhoz. Az AUR kormányra/kormányközelbe kerülése egy egyértelműen trumpista, az európai és a regionális status quót is szándékosan felbolygatni akaró, határozottan magyarellenes párt előretörését hozná. A Trump-közeliségnek, illetve Románia erősen NATO-párti elitjének, valamint a növekvő védelmi kiadásoknak köszönhetően egy ilyen román kormány, bár szinte bizonyára komoly támadások alatt állna a brüsszeli elit részéről, az USA támogatását élvezve erős, akár magyarellenes szövetséget alkothatna a Benes-dekrétumokkal kapcsolatos kétoldalú feszültségek miatt még mindig gyanakvó szlovák és cseh vezetéssel, míg Donald Tusk lengyel miniszterelnök passzivitását a vé-

20 Gócpont 2026a.

delmi célokkal való egyetértéssel lehetne megnyerni. Egy ilyen helyzetben a magyar kormány számára is jelentősen nehezebb lenne regionális és európai érdekeinek érvényesítése.

Az önálló magyar külpolitika – és annak vége

A 2010–2026 közötti magyar külpolitikai irányvonalat számos kritikával lehet illetni, de azt nem lehet állítani, hogy a négy ciklus alatt a magyar vezetés ne próbálkozott volna egy saját, az európai fősodortól független külpolitika megvalósításával. Az önállóság természetesen nem önmagában álló cél volt: a külpolitikai mozgástér bővítésének fő célja a külföldi befektetések és a külkereskedelem növelése volt, amelynek fő belpolitikai okait elsősorban a munkahelyteremtésben és a gazdasági növekedés ösztönzésében, míg a késői években az európai politikai tér átalakításában érdemes keresni.[21]

A kis- és közepes méretű országok alapvetően két stratégiát követhetnek saját külpolitikájuk megalkotása során. Vagy elbújnak egy regionális vagy globális hegemón szoknyája mögé (ez a könnyebb út, amely kevesebb önállósággal, de egyben kevesebb felelősséggel is jár), vagy saját, önálló arculatot és célokat alakítanak ki, amely rendkívüli felkészültséget, stratégiai érzéket és politikai tehetséget kíván meg nemcsak az ország vezetőitől, hanem a vezetők döntéseit végrehajtó bürokratáktól is. Az első stratégiára példa a legtöbb európai ország, néha egész nagyok is, mint például Németország. A második stratégiára sokkal kevesebb példát találunk, mind közül a legismertebb talán Szingapúr, de említhetnénk az Egyesült Arab Emirátusokat[22] vagy Azerbajdzsánt[23] is. Indiát, amely hagyományosan önálló külpolitikát visz a függetlenség elnyerése óta, csak azért nem sorolnám ebbe a kategóriába, mert Delhi nyilvánvalóan nem egy kisállam fővárosa, így az ő lehetőségeik saját útjuk bejárására értelemszerűen jobbak, mint egy kis népességű, tőkehiányos ország számára.

21 Orbán 2023.
22 Roa 2024.
23 Gvosdev 2020; Krnjevic-Miskovic 2024.

Az önálló stratégia követése kapcsán érdemes röviden kitérni Szingapúrra, amelyet stratégiai elhelyezkedésén kívül szinte semmi sem predesztinál arra a szerepre, amelyet ma betölt a világgazdaságban és a világpolitikában.[24] Amikor az ország 1965. augusztus 9-én kivált Malajziából, még csak az akkori lakosságának elegendő mennyiségű ivóvíz sem volt. Az államalapító miniszterelnök, Li Kuan Ju felismerte: Szingapúr csak akkor fog tudni fennmaradni, ha az adott kor összes nagyhatalma számára értékessé teszi magát. A mai napig ez vezeti a szigetország külpolitikáját: legalábbis látszatra egyenlő távolságot tartva a nagyhatalmaktól keresni azokat a réseket, ahol prémium szolgáltatásokat vagy ipari kapacitásokat kínálva érdekeltté teszik a meghatározó hatalmakat Szingapúr fennmaradásában és sikerében. Eleinte az olaj- és petrokémiai ipar, majd a félvezetők, ma pedig a biotechnológia azok a területek, amelyek az első naptól kezdve jelentős pénzügyi, jogi és üzleti tanácsadási szolgáltatások mellett meghatározzák a szingapúri gazdaságot.[25] Ahogyan a szingapúri külügyminisztérium veteránja, Bilahari Kausikan írja könyvében[26]: az az ország, amelynek oldalakra kell állnia, nagyon komoly külpolitikai hibát vétett már évekkel korábban. Az egyensúlyozás tehát lehetséges, de kétségtelenül rendkívül felkészült közszektor, államférfi minőségű vezetők, és jóindulatú vagy legalábbis megengedő szemléletű nagyhatalmak kellenek a sikerhez.

Magyarország előző kormánya egy hasonló stratégiával próbálkozott, egy másik kontinensen, EU- és NATO-tagságunk miatt több kötöttséggel.[27] A stratégia mégis sokáig sikeres is tudott lenni: hazánk volt az az ország, ahol a keleti és a nyugati tőke és technológia találkozni tudott. A rendszerváltoztatás óta a nyugati és kiemelten az európai, elsősorban német, osztrák és olasz vállalatok voltak a meghatározó befektetők Magyarországon. Ezen persze nincs mit csodálkozni: Németország déli tartományaihoz ezeréves gazdasági kapcsolat fűzi a teljes Duna-völgyet, és hazánk is hagyományosan ebbe a gazdaságföldrajzi gravitációs térbe tartozik. Ausztria a legközelebbi tőkeerős nyugati ország volt 1990-

24 A bekezdés erősen támaszkodik Bilahari Kausikan *Singapore Is Not an Island* c. könyvére. Kausikan 2017.

25 Peh 2016.

26 Uo.

27 Orbán 2023. A könyv többször is hivatkozik a szingapúri példára a magyar konnektivitás alapú külpolitikával összefüggésben.

ben a piacgazdaságba való átmenet során, Észak-Olaszország vállalatai pedig hagyományosan a délnémet gazdasági térhez kötődnek, így szinte természetes volt, hogy mind az iparban, mind a szolgáltatásokban szinte azonnal megjelentek térségünk meghatározó befektetői, akik sikeressé is váltak a magyar piacon.[28]

Az európai tőke beáramlása azonban korlátot is jelentett a magyar gazdasági fejlődés számára, ugyanis a külföldi nagyvállalatok egyrészt méretüknél, tőkeerejüknél és tapasztalatuknál fogva akadályozták a magyar cégek növekedését, másrészt – főleg a stratégiai jelentőségű bank-, energia- és telekommunikációs szektorokban – egyre inkább a járadékvadászat irányába mozdult el az üzletpolitikájuk, ahogyan azt a devizahitel-válság kapcsán is láthattuk. Ennek következtében abban a munkahelyteremtés alapú gazdaságpolitikában, amelyet a 2010-ben hivatalba lépő kormány követett, új szereplők bevonására is szükség volt. A munkát terhelő adók csökkentése, a fogyasztást terhelő adók növelése, a befektetőknek nyújtott kedvezmények és támogatások, valamint a vállalati jövedelemadó jelentős csökkentése[29] megnyitotta az utat a külföldi befektetők előtt, akik a saját szempontjaik szerint is a legversenyképesebb európai országban ruháztak be, több mint egymillió új munkahelyet létrehozva Magyarországon a 2010–2019-es időszakban. Az adatokat nézve ugyanakkor az látszik, hogy a magyar export struktúrája továbbra is Európa-központú maradt, és hiába sikerült megkétszerezni az exportvolument tizenhat év alatt, valójában a közös piac részesedése a magyar külkereskedelmi forgalomból továbbra is 80 százalék körüli.[30]

Az önálló külpolitikát az is lehetővé tette, hogy a nemzeti kormány kiemelt célja volt a stratégiai iparágakban legalább a magyar többségi tulajdon visszaszerzése. Tanulva a devizahitel-válságból, a nyugati nagyvállalatok hazai árazási gyakorlataiból, valamint a közüzemi cégek privatizációjából, 2010–2026 között az egyik legfontosabb feladat a hazai tulajdoni arány növelése lett. Ez természetesen ütközőpályára helyezte a kormányt számos külföldi partnerével. Franciaországgal például a cafeteria-szolgáltatók kapcsán került összetűzésbe a magyar kabinet a

28 Ugrósdy 2021.
29 Török 2020.
30 Ugrósdy 2021.

2010-es évek elején, a pénzügyi szektorban a GE Capital 2015-ös kivásárlása jelentett nagyobb fordulatot. A banki különadók miatt a német és az olasz kormány megorrolt a magyar vezetésre, a kiskereskedelmi árrések korlátozása a bécsi gazdasági elit körében keltett felháborodást, míg a telekommunikációs szektorra rótt terhek miatt Berlin emelte fel egyre többször a telefont. Az Orbán-kormány elleni, egyre inkább koordinált fellépésnek tehát nem annyira az úgynevezett „demokratikus visszacsúszás", hanem sokkal inkább a gazdasági érdek állt a hátterében. Természetesen erről a közbeszédben és a napi sajtóban meglehetősen kevés szó esett, de érdemes látni azt is, hogy a magyar–amerikai gazdasági kapcsolatok is jobban fejlődtek Donald Trump két elnöksége alatt, mint az Obama- és Biden-adminisztráció idején, amikor az üzlet nem függött az eltérő politikai nézőpontoktól.

A hagyományosan nagy befektetőnek számító nyugati országok irányában a fenti célok ellenére folyamatos volt az egyensúlyozás. Míg az ipari szektorban a német, osztrák és olasz cégek hatalmas adókedvezményeket, állami támogatásokat és munkahelyteremtő állami transzfereket kaptak, addig a szolgáltató szektorban működő nyugati vállalatok a politikai nyomásgyakorláson kívül semmit sem tudtak tenni az őket érintő hátrányokkal szemben, ugyanis ha kivonultak volna Magyarországról, akkor a piacaikat is elvesztették volna. A szolgáltatók, így főleg a bankok, kiskereskedelmi láncok, biztosítók és telekommunikációs cégek kénytelenek voltak „lenyelni a békát", cserébe újult erővel lobbiztak saját fővárosaikban a magyar kormányra helyezett nyomás növelése érdekében. Itt viszont az a helyzet állt elő, hogy míg egyes nyugati, jellemzően termelő cégek tökéletesen elégedettek voltak a magyar kormány szolgáltatásaival, úgy a társasági nyereségadó, mint a munka törvénykönyvében megfogalmazott előnyök kapcsán, addig a szolgáltató szektorban működő vállalatok minden frusztrációjukat otthon öntötték ki – és így a például a berlini szakértők és hivatalnokok két, teljesen különböző Magyarország-képet alakítottak ki magukban annak függvényében, hogy melyik vállalat képviselőjével beszéltek utoljára.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a vállalati érdekek szerepét a magyar–EU kapcsolatokban sem. Franciaországgal és annak elnökével, Emmanuel Macronnal is azután vált igazán intenzívvé a magyar kormányfő párbeszéde, miután hazánk nyitottságot mutatott a paksi atom-

erőmű francia, Framatome által gyártott fűtőelemekkel való ellátására[31] (egy korábbi korszakban pedig francia Becsületrendet ért a budapesti négyes metró szerelvényeinek beszerzése az Alstomtól). Németország esetében is hasonló fejleményeket láthattunk: amíg a német autóipar elégedett volt magyarországi bázisaival, addig a német bankok és biztosítók szava is kisebb súllyal esett latba például Angela Merkel kormányzása idején. Mindez persze mindig is le volt fedve a liberális-progresszív NGO-szektor aggódásával a magyar demokrácia minősége kapcsán, de a valódi nyugati sérelmek egyértelműen a gazdasági dimenzióban léptek fel.

Mivel a nyugati országokkal való baráti kapcsolat a magyar stratégiai célokkal (a stratégiai iparágak magyar többségi tulajdonba vétele) alapvetően összeférhetetlen volt, ezért a két- és többoldalú európai viszonyrendszer „megjavítása" eleve értelmetlen volt. A megoldást így a Keleti és a Déli Nyitás politikája jelentette, egy olyan külpolitikai kísérlet, amely egyszerre próbált az összes nagyhatalommal jóban lenni, pusztán pragmatikus, gazdasági érdekből levezethető alapokon.[32] Az egykori ellenzéki, mára kormánypárti sajtó ezt az irányzatot hajlamos volt a dehonesztáló „kalmárdiplomácia" néven illetni, azonban látni kell, hogy minden saját érdekeit szem előtt tartó ország kizárólag saját gazdasági érdekeinek megfelelően viselkedik a világban még akkor is, ha ezt a gazdasági érdeket valamilyen tetszetős színes papírba be is csomagolja.

Miután Nyugat felé az út bezárult, és a globalizáció is egy újabb szakaszába lépett, amely példátlan gazdasági fejlődést hozott Kelet- és Délkelet-Ázsia országaiban, ezért 2012-ben elindult a Keleti Nyitás. Ennek célja az Európától keletre (és délre) lévő, feltörekvő gazdasági erőközpontokkal való kapcsolatépítés lett. Magyarország két téren is előnyt élvezett uniós társaival szemben ebben a versenyben: egyrészt, a magyar külpolitika mentes volt az EU országainak nagy részére jellemző képmutatástól (hogyan is lehetett volna másként, amikor a magyar kormány maga is a nyugati képmutatás ellen próbált fellépni, például a Budapestet érő demokráciakritikák kapcsán), másrészt kis méretünk, nyitott gazdaságunk, kezdeményező külpolitikánk, az EU-n

31 Brückner 2023.
32 Ugrósdy 2025c.

belüli különutasságunk, valamint Orbán Viktor globális hírneve olyan ismertséget biztosított a magyar kormány küldöttei számára külföldön, amelyek számtalan ajtót nyitottak meg az elmúlt tizenhat évben. Mindenki kíváncsi volt a magyarokra még akkor is, ha nem értettek velük egyet, mert végre akadt egy európai ország, amely nemcsak a brüsszeli kommunikációs paneleket ismételte folyton vissza a világ minden táján, hanem saját ötleteire, eszére és leleményességére alapozva próbált meg navigálni a változó világban. Ez az ismertség és érdeklődés Európán kívül főleg 2022, az ukrajnai háború kitörése után erősödött fel, mert mindenki kíváncsi volt arra, mitől gondolja egy kicsi európai állam, hogy a háború ügyében neki és nem a brüsszeli elitnek van igaza.

A Keleti Nyitás persze mit sem ért volna gazdasági eredmények nélkül. A fő cél a diverzifikáció volt: mivel a magyar kormány viszonylag hamar felismerte, hogy az Európának való gazdasági kitettsége túl magas, illetve a zöld átállás miatt pont azok az iparágak kerültek veszélybe (pl. a német autóipar), amelyek a hazai gazdaságban is kulcsfontosságú szerepet játszottak, ezért kiemelt cél lett az új autóipari klaszterekhez és főleg az elektromos autózásban meghatározó cégekhez való közeledés. Magyarország ezért szállt versenybe a Tesla első európai gyárának megszerzéséért (a gyárat végül Brandenburgban építették fel, ahol rendszeresen politikai támadásoknak van kitéve Elon Musk közéleti megnyilvánulásai miatt), majd épített ki szoros együttműködést a dél-koreai és kínai autóipari cégekkel és beszállítókkal, elsősorban az akkumulátorgyártás (SK Innovation, Samsung SDI, CATL), valamint az autógyártás (BYD, illetve a CATL-akkumulátorokra épülő debreceni BMW-gyár) területén is. A fejlesztési tervek két szálon futottak: egyrészt fenn kívánták tartani a német kapcsolatot abban az esetben, ahol ez lehetséges volt (Mercedes, BMW), akár a Németországban leszerelt gyárak befogadása kapcsán, másrészt új partnereket kívántak bevonni annak érdekében, hogy az esetlegesen megszűnő német ellátási láncok mellett/helyett más, hasonló gyártóknak is el tudják adni a magyar cégek, így kiemelten a kis- és középvállalatok által előállított köztes termékeket. A sajtó itt is végig csak a felszínt kapargatta, és politikai célokra használta fel az évtizedes átállás folyamatát, de az már a 2010-es évek közepétől világos volt, hogy ha Magyarország bármilyen szerepet kíván játszani a jövő autóiparában, akkor kizárólag a legjobb német és az egyre jobb keleti autógyártókkal kell együttműködnie.

Az új projektekért folyó verseny azonban erős volt. A CATL debreceni gyáráért például Spanyolország és Németország is az utolsó pillanatig versenyben volt – az ilyen alkalmakkor nyújtott nagy segítséget az, hogy a magyar miniszterelnök nevét a világon mindenhol ismerték, és főleg Európán kívül elismerték azt a külpolitikai utat, amelyet hazájának választott. Amikor az új, meghatározó iparágakhoz kapcsolódó befektetések célországot választanak, az ilyen „puha" dimenziók is kiemelten fontosak lehetnek, főleg akkor, amikor egy, a külpolitikával napi szinten nem foglalkozó vállalati igazgatótanácsi teremben születik meg a döntés. Hazánk az elmúlt években kiemelt mértékben tudott ázsiai tőkét bevonni, és nemcsak Kínából, hanem Dél-Koreából, Szingapúrból és Indiából is – és nem csak az autóipar területén.

A gazdaság és a politika mellett néha a hagyomány és a történelmi öntudat is kiemelhet egy országot a sok közül. Erre kiváló esettanulmány Magyarország és a Türk Államok Szervezetének (korábban Türk Tanács) kapcsolata.[33] A magyarok – ahogyan Orbán Viktor miniszterelnök maga is megfogalmazta – a legnyugatibb keleti nép. Közép-Ázsia felemelkedő országai, így Kazahsztán és Üzbegisztán is testvérként tekint ránk. A törökökkel való kapcsolatunk a közös történelmünk miatt nem mentes az ellentmondásoktól, viszont az utóbbi évtizedekben sokkal barátibbá vált, mint korábban, és igaz ez az azeri relációra is. A türk országok persze messze vannak, van néhány nyugati szemnek furcsa szokásuk, és mások az üzleti eljárások is, de az kétségtelen, hogy stratégiai jelentőséggel bírnak. Azerbajdzsán, Kazahsztán és Üzbegisztán meghatározó energiaexportőr, Törökország pedig kulcsfontosságú tranzitország, amely nélkül a közép-ázsiai nyersanyagok soha nem jutnak el Európába. Kirgizisztán stratégiai jelentőségét többek között Afganisztánhoz való közelsége adja, amelyre a Magyar Honvédség afganisztáni missziója, illetve a 2021-es evakuáció kapcsán is emlékezhetünk. A térség vezetői, akik sok esetben természetesen nem a progreszszív európai demokratikus hagyományokat követik, ellenben Európa számára is létfontosságú nyersanyagok és útvonalak felett diszponálnak, pedig barátként, testvérként és szövetségesként tekintettek a magyar kormányra tizenhat éven át. Ez apró, de kézzelfogható előnyöket biztosított hazánk számára, például az azeri olaj- és gázmezőkhöz való

33 Ugrósdy 2020.

hozzáférés, az üzbég bankszektorba vagy a kazah mezőgazdaságba való belépés esetén. Természetesen ez soha nem kizárólagosságot jelentett, de lehetőséget adott arra, hogy a magyarok is ott üljenek a nagyok asztalánál, még ha egy kicsit alacsonyabb széken is. Ehhez viszont kölcsönös tisztelet és megbecsülés, a kettős mérce és a leckéztetés figyelmen kívül hagyása, és sok-sok fárasztó utazás kellett, de az eredmények egyértelműen láthatóvá váltak a kormányzati ciklus 2026-os végére.

A fenti példák is mutatják, hogy a magyar külpolitika az elmúlt tizenhat évben nem öncélú barkácsolás, hanem a nemzet gazdasági céljainak érvényesítése mentén lett megszervezve. Természetesen a külső sokkok, a koronavírus-járvány, és különösen az ukrajnai háború kitörése után az a szűk mezsgye, amelyen a magyar vezetésnek egyensúlyoznia kellett, egyre szűkebbé vált. Donald Trump 2024-es újraválasztásáig a teljes atlanti progresszív establishment azon dolgozott, hogy a magyar külpolitika ellehetetlenüljön. Ezért címkézték a „diktátorok barátjának" a magyar kormányfőt, noha legtöbb partnerével a nyugati vezetők is leültek és üzleteltek. Ezért kellett a Trump-, Kína-, majd oroszpártiság vádjával kizárni a magyar kormányt a „civilizált" nyugati diskurzusból. Ezért kellett bebizonyítani, hogy mindenki, aki letér a progresszió útjáról, és saját ötletekkel áll elő, annak bűnhődnie kell. 2026 második felére pedig mindenki láthatja, hogyan jár az, aki a külpolitika terén is ki akar lépni a sorból.

Egy új külpolitika esélyei

A 2026-ban hivatalba lépő magyar kormány deklaráltan nem az elődje által járt utat kívánja követni a külpolitikában. Ez logikus döntés az új vezetés részéről, hiszen a kampányba befektető kül- és belföldi gazdasági-politikai körök egyértelműen a 2010 előtti világot akarják visszahozni. Az új kormány úgy látszik, visszatér a „jó tanuló" megközelítéshez, amikor nem az Európai Unióval és annak intézményeivel való politikai vitában és küzdelemben, hanem az uniós előírások minél előbbi átültetésében kíván jeleskedni. Jó példa erre az új kormány első két hónapja során Ukrajnával szemben tanúsított magatartása: az új magyar kabinet elengedte vétóját az EU-csatlakozási tárgyalások megkezdése kapcsán, noha a kétoldalú kapcsolatok rendezése szempontjából

kulcsfontosságú nemzeti kisebbségi ügyek továbbra sem oldódtak meg, ugyanis az ukrán oldal részéről csak ígéretek, és nem konkrét törvénymódosítások történtek a sajtóban hangosan beharangozott megállapodás ellenére sem. De az új magyar kormány mégis úgy döntött: hinni fog a kijevi vezetés ígéreteinek, az idő pedig majd megmondja, menynyire volt elbizakodott ez a döntés.

Az Európai Unió vezetése és a brüsszeli progresszív elit számára egyszerűen nem megengedhető, hogy különutas kormányok legyenek az Unióban. Amikor az EU folyamatosan eddigi legmélyebb politikai és gazdasági válságát éli, és háborúra készül Oroszország ellen, akkor egyszerűen nem fér bele, hogy bármelyik tagállami kormány, bármekkora legyen is, kibeszéljen a sorból, és megkérdőjelezze azokat az alapvető dogmákat, amelyen a jelenlegi progresszív elit egyre törékenyebb uralma nyugszik. Ráadásul a radikális pártok egyre több európai országban válnak a legnépszerűbb politikai formációkká, ezért napról napra nő annak a veszélye, hogy az erővel fenntartott európai politikai kohézió idő előtt felbomlik. Ezért is kell példát statuálni Magyarországgal, hogy mindenki előre láthassa, milyen sors is vár az eretnekekre.

Az új magyar kormány eddig az európai elit elvárásainak megfelelően teljesít – egy-két kivételtől eltekintve. Ukrajna kapcsán teljes fordulat állt be – néhány uniós kormányfő „vakarja is a fejét", hogy „most már neki kellene megállítania" keleti szomszédunk uniós csatlakozását. A Nyugat-Balkán ügyében, ahol Orbán Viktor kormánya erőteljes pozíciókat épített ki, szintén az európai fősodorhoz igazodik az új kormány. Nagy kihívást fog jelenteni a transzatlanti viszonyhoz való magyar hozzáállás: míg a hazai döntéshozók egyértelműen a klasszikus atlantista vonalat képviselik, addig a klasszikus atlantizmus ma már nem létezik: a Republikánus Pártot a Trump-féle „America First"-megközelítés dominálja, míg a Demokrata Párt szélsőbaloldali fordulata miatt szintén izolacionista irányba indult el, politikai otthon nélkül hagyva a neokonzervatív „héjákat", akik a hagyományos atlantista vonalat képviselték Washingtonban. Ráadásul az EU identitásának egyre nagyobb részét adja az USA-val való szembenállás,[34] így egy túlságosan Amerika-barát magyar kormány épp az azt hatalomra segítő uniós elitek számára tűnne különösen gyanúsnak.

34 Puglierin–Shapiro 2023.

Magyarország méreténél fogva nem önálló gazdasági szereplő a világban, ezért az új magyar kormány külpolitikájának valódi mérlegét nem a kétoldalú találkozók és a fotók, hanem sokkal inkább azok a gazdasági folyamatok fogják meghatározni, amelyek valójában megmutatják majd az új magyar kormány minőségét. Ha a nemzeti kézbe került vállalatokat ismét külföldi tulajdonosoknak privatizálják, akkor pontosan tudjuk majd, hogy milyen megrendelést kellett teljesíteni. Amikor Magyarország beleáll az EU Kína elleni kereskedelmi háborújába, akkor fog igazán látszódni, hogy a budapesti vezetés a magyar állampolgárok és munkavállalók vagy az európai tőkéscsoportok érdekeit képviseli-e. Amikor az uniós politikákkal foglalkozó magyar döntéshozók véleményt alkotnak a zöld átállásról, amely több százezer magyar állást is veszélybe sodorhat a német autóipari összeomláson keresztül, akkor látjuk majd, hogy a nemzeti érdek vagy a „zöld vallás" és az európai elitekkel való konformitás a fontosabb. Ezek a döntések pedig néhány hónapon belül meg kell, hogy szülessenek, ugyanis a globális és európai változások tempója nem ad lehetőséget a tétovázásra.

Magyarország az elmúlt tizenhat évben a „különlegesség szigete" volt. Egy olyan ország, amelynek vezetése hajlandó volt másként gondolkodni, másként dönteni, és vállalni az ezzel járó felelősséget. A 2026-os választások megmutatták, mit gondolnak ezekről a döntésekről a magyar választók. A következő kormányzati ciklus nem a különlegességről, hanem az átlagosságról fog szólni. Ez önmagában nem jó vagy rossz döntés, a döntés minőségét annak eredményei fogják majd meghatározni, amelyeket még szükségképpen nem láthatunk. De valójában ez adja a politikai döntések valódi nehézségét is: tökéletlen információ birtokában, folyamatos időnyomás alatt kell választanunk a bizonytalan kimenetelek között. A választáson kapott mandátum a külpolitika terén is egyértelmű: úszni kell az árral, aztán valahogy majd úgyis lesz. Így nekünk is már csak egy kérdésünk maradhat a tanulmány végére: de mi van akkor, ha az ár pont egy vízesés felé sodor minket? A válasz hamarosan kiderül.

Irodalom

Békés, Márton 2002: A világrendszerváltás: A többpólusú világrend forgatókönyve. *Kommentár,* 4, 71–85.

Brückner, Gergely 2023: Orbán Viktor megszerette a franciákat, a Budapest Airportot is velük veheti meg. *telex.hu,* 2023. 09. 14. https://telex.hu/gazdasag/2023/09/14/orban-viktor-budapest-airport-paks-vinci-veolia-framatome-francia-nuklearis-energetika-repter (letöltve: 2026. 09. 03.)

Chen, Laurie – Chen, Xiuhao 2025: EU-China ties at inflection point, von der Leyen says after tense Beijing summit. *reuters.hu,* 2025. 07. 24. https://www.reuters.com/world/china/eu-china-ties-inflection-point-von-der-leyen-says-after-tense-beijing-summit-2025-07-24/ (letöltve: 2026. 09. 03.)

Emerging Europe 2026: Borrowed time. *Emerging Europe Insight,* 2026. 03. 17. https://emerging-europe.com/borrowed-time/ (letöltve: 2026. 09. 03.)

Eurostat 2026: *Fertility Statistics.* https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fertility_statistics (letöltve: 2026. 09. 03.)

Gócpont 2026a: Ezért lesz háború Európában. *Gócpont,* 2026. 05. 15. https://gocpont.substack.com/p/ezert-lesz-haboru-europaban

Gócpont 2026b: Lesz-e Varsó Európa fővárosa? *Gócpont,* 2026. 05. 28. https://gocpont.substack.com/p/lesz-e-varso-europa-fovarosa

Gvosdev, Nicholas K. 2020: Geopolitical Keystone: Azerbaijan and the Global Position of the Silk Road Region. *Baku Dialogues,* 4. évfolyam, 1.

Henley, Jon – Popoviciu, Andrei 2026: Romania's Pro-Europe government collapses unleashing fresh turmoil. *The Guardian,* 2026. 05. 25. https://www.theguardian.com/world/2026/may/05/romania-pro-europe-government-collapses (letöltve: 2026. 09. 03.)

Kausikan, Bilahari 2017: *Singapore Is Not an Island: Views on Singapore Foreign Policy.* Szingapúr, The Straits Times Press.

Kirby, Paul – Thorpe, Nick 2024: Romania's cancelled presidential election and why it matters. *BBC,* 2024. 12. 06. https://www.bbc.com/news/articles/cx2yl2zxrq1o (letöltve: 2026. 09. 03.)

Krnjevic-Miskovic, Damjan 2024: Superseding Middle Power Theory with the Keystone Concept: The Persuasive Case of Azerbaijan and the Silk Road Region. *CSP Journal,* 1, 31–65.

Machiavelli, Niccoló 2020: *A Fejedelem - Helikon Zsebkönyvek 4.* Budapest, Helikon

North, Douglass C. 1990: *Institutions, Institutional Change and Economic Performance.* Cambridge, Cambridge University Press, 27–35.

Orbán, Balázs 2023: *Huszárvágás. A konnektivitás magyar stratégiája.* Budapest, MCC Press.

Peh, Shing Huei 2016: *Neither Civil, Nor Servant: The Philip Yeo Story.* Szingapúr, Straits Times Press.

Puglierin, Jana – Shapiro, Jeremy 2023: The art of vassalisation: How Russia's war on Ukraine has transformed transatlantic relations. *European Council on Foreign Relations,* 2023. 04. 04. https://ecfr.eu/publication/the-art-of-vassalisation-how-russias-war-on-ukraine-has-transformed-transatlantic-relations/ (letöltve: 2026. 09. 03.)

Reuters 2023: Brazil's Lula cold shoulders Germany's Scholz on Ukraine support. *Reuters,* 2023. 01. 31. https://www.reuters.com/world/brazils-lula-cold-shoulders-germanys-scholz-ukraine-support-2023-01-31/ (letöltve: 2026. 09. 03.)

Roa, Carlos 2024. Between Giants: The HAIKU Nations' Dance on the Geopolitical Stage. *CSP Journal,* 1, 67–92.

Török, Zoltán 2020: *Understanding Large Scale Policy Change. National Policy Reform Under External Constraints – The Case of Hungary.* Doktori disszertáció. Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem.

Ugrósdy, Márton 2020: After The Pandemic: Time for More Minilateralism? In Ulutas, Ufuk (szerk.) *The World after COVID-19: Cooperation or Competition?* Antalya, Centre for Strategic Research & Antalya Diplomacy Forum, 146–150.

Ugrósdy, Márton 2021: Magyarország az első: A kölcsönös partnerségen alapuló magyar külpolitika. In Mernyei, Ákos – Orbán, Balázs (szerk.) *Magyarország 2020: 50 tanulmány az elmúlt 10 évről.* Budapest, MCC Press, 943–963.

Ugrósdy, Márton 2024: Változó világrend – magyar szemszögből. *Kommentár,* 3, 3–12.

Ugrósdy, Márton 2025a: A Világrendszerváltás unortodox szemmel. *Látószög,* 2025. 12. 22. https://latoszogblog.hu/aktualis/vilagrendszervaltas-unortodox-szemmel/ (letöltve: 2026. 09. 03.)

Ugrósdy, Márton 2025b: Európa végórái? *Látószög,* 2025. 08. 29. https://latoszogblog.hu/aktualis/europa-vegorai/ (letöltve: 2026. 09. 03.)

Ugrósdy, Márton 2025c Keleti nyitás és konnektivitás. In Horváth, Levente (szerk.) *Keleti Nyitás 15.* Budapest, Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem, 23–28.

Világbank: *World Bank Open Data.* https://data.worldbank.org/ (letöltve: 2026. 09. 03.)

Yan, Xuetong 2019: *Leadership and the Rise of Great Powers.* Princeton, NJ, Princeton University Press.